

ԲԱՐՈՅԱՎԷՊ

Յառաջադիմութիւն կենաց :

Ուրիտա , Բայէնսինայի որդին , առաւօտանց կանուխ թողուց կարաւանը , ու շարունակեց իր ճամբորդութիւնը Հնդկաստանի դաշտերուն մէջէն : Երբ միայնակ առաջ կ'երթար , իր աջ դին տեսաւ անտառիկ մը , որ կը ծածանէր իր ստուերները , կարծես թէ կ'ուզէր զինքը հոն հրաւիրելու . մէջը մտաւ , և այնպիսի ախորժալի զովութիւն մը ու կանաչութիւն մը գտաւ , որ չէր ուզեր թողուլ : Թէպէտ և ինքը չէր մոռցած թէ ճամբորդ է , բայց ուրիշ նեղ ուզի մը գտաւ ծաղկապսակ , որ այնպէս կ'երևար թէ մի և նոյն ուղղութիւնն ունենայ արքունի ճամբուն հետ . ուստի մեծապէս ուրախացաւ այսպէս բաղդաւոր գտնուելուն համար , որ կրցաւ հաճոյքն իր պիտոյիցը հետ միացնելու , և իր փութոյն վարձքն ընդունելու . առանց կրելու աշխատանքը : Ուստի խել մը ժամանակ շարունակեց իր ճամբան , առանց ամենևին կանկ առնելու . միայն երբեմն երբեմն կը կենար թռչնոց քաղցրաձայնութիւններէն յաղթուած , զորոնք օդոյն տաքութիւնը շուքի տակ ժողվէր էր . երբեմն ալ կը զուարճանար ծաղիկ քաղելով , որ իր չորս կողմը անուշահոտ կը բուրէին , կամ պտուղներ թափելով՝ որոնք ծառերու ճիւղերէն կախուած էին : Յետոյ ուրեմն այն կանաչազարդ ճամբան սկսաւ քիչ քիչ շեղիլ առջի ուղղութենէն , և բլուրներու ու մացառներու մէջէն պտրտիլ , ուր զովարար աղբիւրներ կը բղխէին՝ խոխոջաձայն փոքրիկ ջրվեժներ ձևացնելով :

Հոս քիչ մը ժամանակ կանկ առաւ Ուրիտա , ու սկսաւ մտածել թէ արդեօք ապահով է բռնած ճամբան , չէնէ հասարակաց ճամբան պէտք է դառնալ . բայց տեսնելով որ նոյն ժամուն տաքը սաստիկ կոխեր է , և դաշտն ալ փռշէլից ու ելեւէջ է , միտքը չփոխեց

ու նորէն նոյն ճամբան շարունակեց , կարծելով թէ քանի մը պզտի շրջաններ պիտի ընէ առանց իմանալու՝ շրջակայ այլ և այլ տեսարանները դիտելու զբաղած , ու վերջը վերջը նորէն հասարակաց ճամբան պիտի ելլէ :

Բայտէս ինքզինքը հանդարտեցրնելով , ուժովցուց իր քայլերը , թէպէտ և միշտ կասկածի մէջ էր թէ պիտի չկարենայ հասնիլ դէմ եղեալ տեղին : Բայ իր մտայ անհանգստութենէն ինչ նոր առարկայ որ դիմացը կ'ելլէր՝ կանկ կ'առնուր , և կը սիրէր այն ամէն զգացմունքներն որ զինքը կը սփոփէին կամ կը զուարճացնէին : Ինչո՞ւ կը դնէր ամենայն արձագանգաց , կ'ելլէր ամէն բլրի վրայ՝ նոր նոր տեսարաններ տեսնելու , ամէն ջրվեժի ձայնին ետեւէն կ'երթար , ու կը զուարճանար գեղեցիկ առուակի մը ընթացքը զննելով , որ ծառերու մէջէն իր ալեակները կտորելով ու անթիւ շրջաններ կատարելով՝ ընդարձակ միջոց մը կ'ուռափանէր : Բայ զուարճութեանց մէջ ժամերը կը սահէին առանց իմանալու , ասդին անդին խոտորելով ճամբան կորսնցուցեր էր , ու չէր գիտեր թէ դէպ 'ի ո՞ւր կ'երթայ : Կանկ առաւ շփոթած ու խռոված , վախցաւ ալ առաջ երթալու՝ որ չըլլայ թէ աւելի մոլորի , ու խղճմտանքն ալ կը զարնէր թէ ինչպէս բոլոր ժամանակը զուարճութեամբ կորսնցուցեր է :

Ինչդեռ այսպիսի տարակուսանաց մէջ կը ծփէր , երկինքը ամպերով ծածկուեցաւ , օդը մթնոցաւ , ու յանկարծական փոթորիկ մը փրթաւ գլխուն վրայ : Բայ վտանգէս մէկէն աչքը բացուեցաւ ու ցաւօք սրտի անդրադարձաւ իր յիմարութեանը վրայ . տեսաւ թէ ինչպէս երջանկութիւնը կը կորսուի երբ հեշտութիւնը մէջ կը մտնէ , ու կը տժգոհար իր տղայական անհամբերութեանը վրայ՝ որ թելադրեց իրեն զովանալու անտառին մէջ , և կը մեղադրէր իր անխորհուրդ հետաքրքրութիւնը՝ որ զինքը վտանգէ վտանգ ձեռքէ : Բանի որ այսպիսի մտածմանց մէջ կը տառապէր , օդը լուսաւորուե-

ցաւ, ու կայծակի հարուած մը խոր-
տակեց իր բոլոր մտածութիւնը :

Այն ատեն միտքը դրաւ որ մնացած
ամէն ուժը թափէ ու ետ դառնայ այն
ճամբով՝ ինչ ճամբով որ եկաւ, ու եւթ
մը գտնէ անտառէն դաշտը ելլելու :
Վետին փռուելով՝ յանձնեց իր կեան-
քը բնութեան հաստիւն . վերջը վստա-
հութեամբ ու հանդարտ սրտով ոտք
ելաւ, ու աճապարեց ընթացքը՝ սուրը
ձեռքը, վասն զի անապատին գաղան-
ներն որջերնին թողուցեր էին, և չորս
կողմանէ կը լսուէին անոնց յափշտա-
կութեան ու մահու, կատաղութեան
ու երկիւղի գոռում գոչումը . մթութե-
ն ու առանձնութեան արհաւիրքը չորս
կողմանէ զինքը պատեցին . հովերը կը
մոնչէին ծառերու մէջէն, ու բլուրնե-
րէն հեղեղներ թաւալազլոր կ'իջնէին :

Այսպէս անոք ու անօգնական կը
թափառէր անտառին մէջ, առանց գիտ-
նալու թէ ուր կ'երթայ ու առանց ի-
մանալու թէ ապահովութեան կը դի-
մէ՝ չէ՛ նէ կորստեան : Ա՛յ երջապէս վա-
խը փարատեցաւ, բայց տեսաւ որ յոգ-
նած է . շունչը կը կտրէր, ծնկուրները
կը դողդղային, ու յետին յոգնածու-
թեան հասած գետին իյնալու վրայ էր՝
բազդին ձեռքը յանձնելով ինքըզինքը,
մէյ մ'ալ ձիւղերու մէջէն տեսաւ ճրա-
գի մը փալփլիլը : Վէպ 'ի այն լոյսը դի-
մեց . ու տեսնելով որ անապատականի
մը խրճիթէն կու գար անիկայ, խո-
նարհութեամբ մը դուռը զարկաւ, և
հրաման ընդունեցաւ ներս մտնելու :
Վերունին բերաւ անոր դիմացը ինչ
պաշար որ ունէր իրեն համար, և Ա-
պիտա կերաւ զայն ախորժանօք ու ե-
րախտագիտութեամբ :

Երբոր ճաշը լմնեցաւ, “Օ ուրցէ
ինձի, ըսաւ անապատականը, ինչ դի-
պուած հոս բերաւ զքեզ . քսան տարիէ
'ի վեր է որ ես այս անապատը կը բնա-
կիմ ու մարդ մը չեմ տեսած ” : Ապի-
տա պատմեց ան ատեն թէ իր ճամբոր-
դութեան մէջ զիսուն ինչ հանդիպե-
ցաւ, առանց բան մը ծածկելու կամ
պատրուակելու :

“Արդեակ, ըսաւ անապատականը,
այսօրուան ըրած սխալմունքներդ ու
անմտական գործդ, գլխէդ անցած վը-
տանգներն ու անոնցմէ ճողոպրիլդ, ա-
ղէկ տպաւորէ սրտիդ խորը : Յիշէ, որ-
դեակ, որ մարդուս կեանքն ալ օրուան
մը ճամբորդութիւն է : Մանկութեան
առաւօտուն կ'ելլենք՝ կտրիճ՝ ու լի ա-
կրնկալութեամբ, առաջ կը դիմենք ե-
ռանդուն ու յուսով, զուարթութեամբ
ու փութով, և ժամանակ մը կը քա-
լենք երկիւղածութեան ուղիղ ճամբէն
դէպ 'ի հանգստեան օթեանը : Վիշ
մը ատենէն այն մեր եռանդը կը պաղի
և կը ջանանք մեր պարտքերուն թե-
թեութիւն մը գտնել, ու շատ աւելի
դիւրին ճամբաներ փնտռել մի և նոյն
վախճանին հասնելու : Այլ թուրանք
այն ատեն մեր առաջին ուժէն ու զմեզ
կը խրախուսենք չվախնալու առաջիկայ
վտանգներէն, այլ մեր հաստատամտու-
թեան վրայ վստահացած՝ կը յանդգ-
նինք այնպիսի բաներու դիմել, որոնց
յաւիտեան պիտի չկարենանք հասնիլ :
Այսպէս կը մտնենք հեշտութեան հո-
վանոցին տակ ու կը հանգչինք ապահո-
վութեան ստուերներուն մէջ : Հոս
սիրտը կը կակղանայ ու արթնութիւնը
կը նուազի . ան ատեն կ'ախորժինք փրկ-
տուել թէ ուրիշ ինչ հաճոյքներ ալ
կրնանք ունենալ, և թէ կրնանք ար-
դեօք աչուրնիս հաճոյից պարտէզնե-
րուն վրայ դարձնել . խղճամտութե-
ն ու վարանքով կը մօտենանք անոնց,
ներս կը մտնենք, բայց ահով ու դողով,
և միշտ կը յուսանք անցնիլ անկէ ա-
ռանց կորսնցրնելու առաքինութեան
ճամբան, ուսկից խել մը ժամանակ ա-
չուրնիս չենք վերցընել . մտքերնիս կը
դնենք որ վերջը նորէն հոն դառնանք :
Բայց փորձութիւնք փորձութեանց կը
յաջորդեն, ու հաճոյք մը ուրիշ հա-
ճոյից կը պատրաստէ զմեզ . քիչ մը ա-
տենէն կը կորսընցընենք անմեղութեան
երջանկութիւնը, ու զգայական հեշ-
տութիւններով կը մխիթարենք սրտի
անհանգստութիւննիս : Վամաց կամաց
կը մոռնանք առջևի դրած նպատակնիս,

և չենք յիշեր թէ ո՞րն է բանաւոր փա-
փագանաց յարմար առարկան : Հոգե-
բու մէջ կը ձգենք մենք զմեզ , զեղիւ-
թեամբ կը շուայտանանք , ու տարտա-
մուծեան լաբիւրինթոսներու մէջ կը
թափառինք , ինչուան որ ծերութեան
խաւարը սկսի պատել մեր վրայ և ան-
հանգստութիւնն ու սրտի անձկութիւ-
նը ամէն կողմանէ խափանեն մեր ճամ-
բան : Ի՞նչ ատեն ետեւ կը դառնանք և
սարսափով ու տիրութեամբ և ստրջա-
նօք կը նայինք մեր անցեալ կենացը վը-
րայ , ու կը փափագինք , թէպէտ և շատ
անգամ՝ ի զուր , որ չըլլայ թէ թողունք
առաքինութեան ճամբան : Լըրանի ա-
նոնց , որդեակ , որ եթէ քու օրինակէդ
չյուսահատիլ սորվին , ու յիշեն թէ ո՞ր
չափ ալ երեկոյացած ըլլայ օրը ու ի-
րենք ալ ուժէ ինկած , մէկ ճիգն մը
կը մնայ ընել , վասն զի պէտք չէ յու-
սահատիլ ամենևին ուղղութեան ճամ-
բան գալու . անկեղծ ջանքը անօգնա-
կան չմնար . մոլորեալ մը կրնայ վերջա-
պէս ճամբու դալ՝ յետ ամենայն սխալ-
մանց . և ով որ ոյժ ու զօրութիւն կը
խնդրէ՝ ի վերուստ , վտանգներն ու դը-
ժուարութիւնները առջևէն ճամբայ
կը բանան : Վնա հիմա , որդեակ , գնա
հանգչէ , յանձնէ զքեզ Լիւնակալին
խնամոցը , ու երբոր նորէն առաւօտը
զքեզ աշխատանքի կը հրաւիրէ , սկսէ
դարձեալ քու ճամբորդութիւնդ ու քու
կեանքդ , , :

ՃՈՆՍԸՆ ԱՆԳՂԻԱՅԻ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՌԱՅԻ

Մարդուն սիրտը չքաշեր լաւաբարոյ տղայ մը
լացընէ տալու . բայց զանիկայ խնտացընէ՛լ՝ շատ
անգամ աւելի մեծ յանցանք է :

Նայէ որ տղոց ծիծաղը ոչ զսպես ոչ աւելցը-
նես . անիկայ ինքիւն կը դադրի :

Հատ քիչ անգամ տղոց լացը զգման նշան է :

Տղաք զուարթ են , բայց ոչ ծաղրածու : Թէ որ
այդ բնութիւնն ստանան , դաստիարակաց յան-
ցանքն է :

ԴՈՄԱՋԵՈՅ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆՔ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

Ս'եծ ես Լստուածդ եթերաց .
Հանուրք պատմեն ըզքո կար ,
Թիւ եւ ի լոյս քօղազգած
() Կածկիս ի մտացըս տրկար .

Որպէս ըզծով անյատակ՝
Ճըմարտութեան դու անդունդ
Օ անբաւն առնես պարափակ
Յաւերժական ի յանհունդ :

Ի սլաց դարուց սրբաթեւ
Լըկեր դու զակրն թափանց .
Հազարք ամաց են առ քեւ
Որպէս զերէկն որ էանց :

Վիշեր էր լիկ ու անյարդար .
Լստեղք ունայն , տիւ ունայն .
Լըձակեցեր մի բարբառ ,
Ել յոչընչէ ամենայն :

Լսացեր դու , եւ կացին
Հոյք աշխարհաց յանդիման ,
Պարզեցան յոտըս քոյին
Երկնից կամարք ման ի ման :

Յարեաւ արեւ լուսակէզ
Յառագաստէն տիրանուէր ,
Որպէս հըսկայ յասպարէզ
Խաղայր յերկինս եւ հըրձուէր :

Վառ ասացեր , եւ անծիր
Լմիութեցաւ ծով յեզերս ,
Ս ազեալ յալեաց եւ երկիր
Ողջունելով զտիեզերս :

Վաղտնի ճաճանչ քոյդ լուսոյ
Ճառագայթեաց յերկիրս աստ ,
Սարդ ուրեք չէր , ու ի հողոյ
Թափեաց ըզնա քոյին դաստ :